

Erkenning witblauw als streekproduct als terugvalpositie voor een eventuele afbouw van de Europese zoogkoeienpremie

Strategische 'truc'

De uitwerking van een bonus voor vleesproducenten onder het Meritus-label loopt niet van een leien dakje. Een oude btw-regeling wordt nog steeds misbruikt om boeren te korten bij de uitbetaling van slachtdieren. Een Europese erkenning als streekproduct voor witblauw is in de maak.

tekst **Guy Nantier**

Waarom loopt de betaling van een bonus van 60 euro vanaf 1 juli aan producenten onder het Meritus-label vertraging op? Waarom blijven er zoveel problemen met omrekening van warm geslacht naar koud geslacht, de correcte vaststelling van slachtgewichten en aanbiedingsvormen? Waarvoor is een aanvraag tot Europese erkenning voor witblauw als streekproduct nuttig? VeeveeltVlees zocht Guy Vandepoel van de Belgische boerenorganisatie Boerenbond op voor antwoorden. Guy Vandepoel (38) werkt sinds twee jaar op de studiedienst van Boerenbond. Hij heeft onder meer de vleesveesector tot actieterrrein en is secretaris van de vakgroep vleesvee. In zijn functie vertegenwoordigt hij de boerenbelangen in organisaties zoals Belbeef, de vereniging die het kwaliteitslabel Meritus beheert, en IVB, de interprofessionele vereniging voor het Belgisch vlees.

De betaling van een directe bonus aan producenten onder het Meritus-label loopt vertraging op. Waar gaat het fout?
 'Het Meritus-verhaal is een verhaal van vallen en opstaan. Om een lang verhaal kort te maken: twee jaar geleden werd binnen Belbeef besloten om het lastenboek te herschrijven. Er moest maximale transparantie komen door de gegevensstroom te automatiseren en er diende afstemming gezocht te worden tussen de auditcontroles voor Meritus en de wettelijke controles door het voedselagentschap FAVV in het kader van de sectorgids voor de vleesveehouderij. De kosten van de auditcontroles kwamen als gevolg hiervan bij de veehouder te liggen, daar waar die voorheen, ten tijde van de dioxinecrisis, door de hele keten werden gedragen. Vanuit de boerenorganisaties is daarom aangedrongen op een directe kwaliteitsbonus voor de producenten.'

'Met de grootste afnemer van Meritusvlees werd als eerste een akkoord bereikt voor het betalen van 60 euro per dier. Ook de slaggers die Meritus-vlees afnemen zien het belang in van een bonus. Met de andere afnemers zijn nog gesprekken gaande. Er is echter geen akkoord zonder volledig akkoord. Een bonus mag immers niet marktversturend werken, dat is een prioritaire randvoorwaarde.'
 'Om te vermijden dat de bonus bovendien doorgerekend wordt in de prijs van de levende dieren en niet aan de laatste schakel in de keten, moest de digitale gegevensondersteuning met koppeling naar IVB operationeel zijn. Die uitvoering kende wat problemen, maar wordt nu versneld afgewikkeld. Een grote coöperatieve slacht- en afzetstructuur zou beslist geholpen hebben om druk te zetten op de ontwikkelingen. Het zou bovendien meer transparantie brengen in

de keten die nu bestaat uit enkele grote bedrijven met daarnaast veel kleine en middelgrote ondernemingen.'

Transparantie in de hele vleesketen blijft een heikel punt, denk maar aan de omrekening van warmgeslacht naar koudgeslachtgewicht. Afnemers korten de producenten drie procent in plaats van de Europees gangbare twee procent. 'De complexiteit van de rundvleesketen met de vele tussenschakels bij de vermarkting is daar debet aan. Er is meer dan een A3-papiervel nodig om de commercialisatie van rundvlees in beeld te brengen.'
 'De Belgische btw-regeling die drie procent verliesomrekening toelaat en die

in een optimale koeltechniek voor vlees van dikbillen.'

Wanneer mogen de producenten hun bonus nu verwachten?

'De meerwaarde die gecreëerd wordt door te produceren onder het Meritus-label moet er zeker komen. Uitstel is zeker geen afstel. Belangrijker dan een datum voorop te zetten is dat Belbeef een goed sluitend systeem uitwerkt, zodat de bonus niet terugverrekenend wordt in een lagere prijs aan de boer. Bovendien is het belangrijk dat de laatste schakel in de keten de meerwaarde betaalt. Het Meritus-label speelt een voortrekkersrol in transparantie in de vleesketen.'

Drie: de toekomst van de zoogkoeienpremie na 2013 staat ter discussie. De financiële middelen uit de pijler van de directe inkomenssteun zouden binnen het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid wel eens gedeeltelijk kunnen overgeheveld worden naar pijler twee, die van plattelandsontwikkeling. Door een Europese erkenning als streekproduct creëren we als het ware een terugvalpositie in geval de directe inkomenssteun zou verdwijnen. Vergoedingen uitgekeerd in het kader van streekproducten zijn immers mogelijk onder de noemer van plattelandsontwikkeling. Het is een strategische truc en dus meer dan alleen een labelverhaal. Let wel, Boerenbond blijft

'Meritus speelt een voortrekkersrol in transparantie in de vleesketen'

jaren geleden is uitgewerkt voor de slaggersector, wordt inderdaad nog steeds misbruikt naar de boeren. Anderzijds: een runderkarkas verliest door koelverliezen na twee dagen twee procent van zijn gewicht. Bij koeling gedurende tien dagen is dit drie procent. De vleesmassa in de achterhand bij een dikbil laat een snelle afkoeling tot de kern in twee dagen alleen niet toe. Aan de andere kant geeft een langdurige koeling weer kleur- en kwaliteitsafwijkingen.'
 'Recent is daarom op initiatief van de Boerenbond het onderzoeksproject "chill meat" opgezet met specialisten in vleeskwaliteit van de Universiteit Gent en specialisten in koeltechniek van de KU Leuven. Het onderzoek moet uitmonden

Toch graag een datum?

'We moeten landen op korte termijn.'

Boerenbond is gewonnen voor een Europese erkenning als streekproduct voor Belgisch-witblauwvlees. Waar is dat goed voor?

'Laat ons eerst even de externe ontwikkelingen op een rijtje zetten. Eén: de zelfvoorzieningsgraad binnen Europa is dalende, de import van rundvlees buiten de EU stijgende. Het is dus belangrijk dat we het Belgische vlees goed positioneren naar de consument toe. Twee: de consument koopt vaker lokaal geproduceerde kwaliteitsproducten vanwege onder meer de ecologische voetafdruk. Opnieuw een reden om ons Belgisch vlees duidelijk te positioneren in de markt.'

ijveren voor zoveel mogelijk directe inkomenssteun.'

Gaat Wallonië in dit strategisch denken mee?
 'Ja, onze Waalse zusterorganisatie FWA gaat hierin volop mee. En er is een groot enthousiasme voor het project bij de slaggers, de grootdistributie wil zich klassiek echter meer blijven richten op marktdifferentiatie. Het lastenboek is trouwens al in de maak.'

Wat zijn de hoofdlijnen uit het lastenboek?
 'Het streeklabel gaat gelden voor Belgische, gesloten zoogkoeienbedrijven. Dergelijke bedrijven liggen immers aan de oorsprong van het ras. Gesloten zoogkoeienbedrijf betekent dus een bedrijf waar de dieren niet alleen geboren worden, maar ook afgemest. Zo is het ook een tegenzet voor de verticale integratie – waarbij één onderneming vrijwel de hele keten in handen heeft – die zich in de vleesveehouderij sterk aan het ontwikkelen is.'